

Kunnianhimoisella TKI-toiminnalla ja -rahoituksella vahvistetaan EU:n strategista kilpailukykyä

Suomessa on parlamentaarinen yhteisymmärrys siitä, että tutkimuksella ja innovaatiotoiminnalla (TKI) on ratkaiseva merkitys tuottavuuden kasvussa, elinkeinoelämän uudistumisessa ja yleisen hyvinvoinnin luomisessa. Tavoitteena on nostaa kansalliset tutkimus- ja kehittämispanostukset 4 prosenttiin BKT:sta vuoteen 2030 mennessä. Tähän kunnianhimoiseen pyrkimykseen sisältyy hallituksen tavoite kaksinkertaistaa EU:sta saatava T&K-rahoitus. TKI-toiminta ja teknologiat ovat keskeisessä roolissa myös Suomen EU-avaintavoitteissa tuleville vuosille, ja tätä viestiä on syytä korostaa vahvasti EU-tason keskusteluissa. Tuore tutkimus- ja innovaatiotoimintaan liittyvä keskustelunavaus on jäsenmaiden Italian entiseltä pääministeriltä Enrico Lettalta pyytämä raportti, jossa hän ehdottaa TKI:n nostamista sisämarkkinoiden ytimeen.

Business Finland, Suomen Akatemia, Sitra ja VTT korostavat, että EU-maiden strategista agenda ja uuden komission työohjelmaa laadittaessa tulee painottaa seuraavia teemoja.

1. TKI on EU:n strategisen kilpailukyvyn ytimessä

EU:n kriittisiä prioriteetteja ovat tällä hetkellä globaalien haasteiden ratkaiseminen, uuteen turvallisuus- ja puolustustilanteeseen vastaaminen, keskinäisriippuvuuksien hallinta, huoli elinkeinoelämän kilpailukyvystä sekä heikko tuottavuuskehitys ja talouskasvu. TKI-toiminnalla on merkittävä rooli kaikkien näiden prioriteettien toteuttamisessa. EU:n tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmat, joita on ollut käynnissä jo 40 vuotta, ovat tähän erinomainen työkalu. Ne edistävät rajat ylittävää monialaista yhteistyötä, rahoittavat huipputiedettä, luovat kriittistä massaa, yhdistävät resursseja sekä lisäävät EU-tason avointa kilpailua ja nostavat TKI-toiminnan laatua.

Suomalaiset hakijat ovat pärjänneet erittäin hyvin EU:n puiteohjelmahauissa. Nykyisessä Horisontti Eurooppa -ohjelmassa Suomi on saanut EU-maille jaetusta rahoituksesta 2,89 %:n osuuden. Vuonna 2022 Suomen suhteellinen maksuosuus EU-budjettiin oli 1,78 %. Rahoituksen lisäksi Suomi hyötyy puiteohjelman tarjoamista verkostoista ja kansainvälisestä yhteistyöstä. EU:n rahoittamissa yhteishankkeissa suomalaisilla on ollut merkittävä rooli esimerkiksi uusien 6G-verkkojen ja palveluiden kehittämisessä sekä biopohjaisten innovaatioiden ja eurooppalaisen kvanttiteknologian edistämässä. EU-vaikuttamisessa on huomioitava Suomen vahvuusalueet.

EU on jäämässä tutkimus- ja kehitystoiminnan (T&K) rahoituksessa yhä enemmän jälkeen kansainvälisistä kilpailijoistaan, kuten USA:sta ja Kiinasta, erityisesti yritysten T&K-panostuksissa. EU:ssa onkin lisättävä huomattavasti rahoitusta tulevaan tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmaan. Erityistä huomiota on kiinnitettävä siihen, miten julkisella rahoituksella voidaan tehokkaasti kannustaa yksityisiä T&K-panostuksia Euroopassa. Vaikka Suomi on T&K-menoissa suhteessa bruttokansantuotteeseen EU:n keskitason yläpuolella, olemme jäljessä mm. Ruotsia ja Saksaa, jotka ovat keskeisiä kauppakumppaneitamme ja samalla myös kovimpia kilpailijoitamme tutkimus- ja kehittämistoiminnan sijaintimaina.

2. Yhteistyö tutkimus- ja yritysmaailman välillä Euroopan vahvuudeksi

EU:n tulee jatkaa investointeja Euroopan vahvaan ja laadukkaaseen tiedejärjestelmään.

Tutkimustulosten hyödyntäminen on kuitenkin ollut Euroopassa haastavaa. Käytännön ratkaisujen

syntymistä voidaan edistää panostamalla pitkäjänteiseen ja kunnianhimoiseen yhteistyöhön elinkeinoelämän ja tutkimuskentän välillä. Tutkittu tieto ja älykkäät sovellutukset auttavat meitä saavuttamaan Euroopan tiukat kestävä kehityksen tavoitteet. Yritysten ja muiden TKI-toimijoiden tiivis yhteistyö tekee mahdolliseksi tutkimukseen perustuvan asiantuntemuksen ja tulosten kypsyttämisen uusiksi ratkaisuksi ja palveluiksi, joilla ratkaistaan yhteiskunnallisia haasteita ja uudistetaan elinkeinoelämää.

3. TKI-toimintaympäristöä on kehitettävä kunnianhimoisesti

EU:n TKI-toimintaympäristön on oltava kunnossa muun muassa korkeatasoisten tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurien osalta. TKI-toiminnan rahoitus ei yksin riitä, vaan sen lisäksi tarvitaan myös koulutukseen panostamista, osaajien houkuttelua, innovaatiomyönteistä sääntelyä ja eurooppalaisten pääomamarkkinoiden syventämistä. Kestävä kasvun edistäminen ja vaikeiden yhteiskunnallisten ongelmien ratkaiseminen vaativat EU:lta kunnianhimoista otetta TKI-toiminnan edellytysten pitkäjänteiseen kehittämiseen.

Nina Kopola, Business Finland
Paula Eerola, Suomen Akatemia
Atte Jääskeläinen, Sitra
Antti Vasara, VTT